

Vaccinatie tegen vogelgriep van bedrijfsmatig gehouden biologische legkippen en legkippen met vrije uitloop

-- Vaccinatiecampagne 1 augustus 2007 t/m 1 augustus 2009 --

Vaccinatie (opnieuw) toegestaan

Houders van biologische legkippen en legkippen met vrije uitloop kunnen vanaf 1 augustus 2007 hun dieren weer preventief laten vaccineren tegen vogelgriep. Vogelgriep (Aviaire Influenza, AI) is een zeer besmettelijke ziekte die ernstige ziekteverschijnselen en plotselinge sterfte veroorzaakt bij pluimvee. Nederland heeft in maart 2006 voor de eerste keer Europese toestemming gekregen om preventieve vaccinatie tegen AI toe te passen. Inmiddels is op basis van de opgedane ervaring een aangepast vaccinatieplan goedgekeurd dat loopt tot 1 augustus 2009. Het is één van de manieren om de introductie en verspreiding van vogelgriep in gehouden pluimvee tegen te gaan. Door de dieren te vaccineren hoeven ze tijdens risico periodes (bijv. de trekperiode van de wilde trekvogels) niet te worden afgeschermd. Er is wel een aantal voorwaarden. Hieronder leest u achtergrondinformatie over vogelgriep en alles wat u, als bedrijfsmatig pluimveehouder met biologische legkippen of legkippen met vrije uitloop, moet weten over vaccineren.

Besmetting

Vogels kunnen op verschillende manieren geïnfecteerd raken met vogelgriep. De ziekte kan op verschillende manieren worden overgedragen. Zieke of besmette vogels kunnen het virus via de luchtwegen, oogvocht en via uitwerpselen verspreiden. Ook besmet materiaal zoals kratten, transportmiddelen, schoenen en kleding kunnen een besmettingsbron zijn.

Klinische verschijnselen

Het vogelgriepvirus H5N1 is zeer besmettelijk en veroorzaakt ernstige ziekteverschijnselen en plotselinge toename van de sterfte. De dieren kunnen zeer snel sterven, zelfs zonder dat er klinische verschijnselen zichtbaar zijn geweest. Wanneer eenmaal een koppel besmet is met vogelgriep, verspreidt de ziekte zich zeer snel door de koppel. De symptomen van het hoog pathogene virus kunnen variëren maar steeds zal er een sterke daling zijn van de voeropname en de eiproductie en een in enkele dagen sterk oplopende sterfte in een ziek koppel. Overige symptomen (die er niet altijd hoeven te zijn) kunnen zijn: ophoping van abnormale hoeveelheid vocht aan kop en nek, onderhuidse bloedingen in poten, lellen en de kam, luchtwegproblemen, overvloedige traanvorming, ontsteking bijholte van de neusholte, bloedingen in organen, diarree, sloom, ruw verenkleed en zenuwverschijnselen.

De keuze voor vaccinatie

Vaccinatie is vrijwillig. Aan u dus de keuze of u uw dieren wel of niet wilt laten vaccineren. Om u te helpen uw keuze te bepalen, staan hieronder de voornaamste voor- en nadelen.

Wat zijn de voordelen van de vaccinatie?

- Door te vaccineren wordt uw pluimvee minder gevoelig voor het vogelgriepvirus.
- De vaccinatie beschermt tegen ziekteverschijnselen en sterfte.
- Indien gevaccineerde dieren toch besmet raken met het virus, dan worden er veel minder virusdeeltjes uitgescheiden waardoor verspreiding van de ziekte vermindert of stopt.
- Een week na de tweede vaccinatie is uw pluimvee afdoende beschermd om (weer) buiten gehouden te mogen worden.

Beperkingen en randvoorwaarden met betrekking tot vaccinatie

- Als de vaccinatie bij leggende hennen wordt uitgevoerd kan er een tijdelijke daling in de eiproductie en wat verhoogde uitval optreden. U mag er daarom voor kiezen om de leggende hennen afgeschermd te houden (en niet te vaccineren) en de hennen in opfok te laten vaccineren. Alle kippen en hun producten van een bedrijf waar gevaccineerde dieren aanwezig zijn worden beschouwd als gevaccineerd. Zij vallen dus onder de voorschriften die voor gevaccineerd pluimvee gelden.

- Door de vaccinatie wordt het moeilijker om een eventuele besmetting met een vogelgriepvirus aan te tonen in gevaccineerde dieren. Dit nadeel wordt ondervangen door het gebruik van niet-gevaccineerde verklikkerkippen voor de monitoring.
- Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit betaalt de bloedproef voorafgaand aan de eerste vaccinatie. De overige kosten te weten de vaccinatie, pootringen, dierenartsbezoek, administratie en overige monitoring zijn voor rekening van de pluimveehouder.
- Bedrijven die op commerciële basis pluimvee houden mogen hun hobbymatig gehouden pluimvee niet vaccineren. Ook niet als het commerciële pluimvee wel wordt gevaccineerd.
- Er moet een uitgebreide administratie bijgehouden worden van de gevaccineerde dieren en van de verklikkerdieren:
  - u moet zich aanmelden via de dierenarts bij het LNV-Loket
  - u moet na de verschillende vaccinaties een vaccinatieverklaring ondertekenen,
  - u moet deze verklaring 3 jaar bewaren,
  - u moet een register bijhouden met aantallen gevaccineerde dieren en gestorven dieren, de verplaatsingen en de leveranciers- en afnemersgegevens.
- Verplaatsing van pluimvee, eendagskuikens en broedeieren afkomstig van bedrijven waar gevaccineerde dieren worden gehouden is verboden tenzij hiervoor toestemming is gegeven door de Voedsel en Warenautoriteit (VWA).
  - de VWA geeft uitsluitend toestemming voor vervoer naar een in Nederland gelegen bedrijf of slachthuis of, na toestemming van de lidstaat van bestemming, voor vervoer naar een slachthuis in een andere lidstaat (LS).
  - consumptie-eieren mogen in Nederland vrij vervoerd worden, maar vervoer naar andere Europese LS moet via een in Nederland gelegen aangewezen pakstation
  - vlees en vleesproducten van gevaccineerde koppels mogen alleen onder voorwaarden naar andere Europese LS worden gebracht,
  - de mest afkomstig van bedrijven met gevaccineerd pluimvee mag niet buiten Nederland worden gebracht.
- LET OP! Het blijft mogelijk dat het gevaccineerde pluimvee bij een uitbraak van vogelgriep alsnog moet worden geruimd.

Algemeen

1. De preventieve vaccinatie is vrijwillig en wordt uitgevoerd met een H5N2-vaccin.
2. De vaccinatiecampagne is uitsluitend voor hobbypluimvee, biologische legkippen en legkippen met vrije uitloop. Ten behoeve van de laatste twee categorieën mogen tevens opfokhennen gevaccineerd worden.
3. Het vaccin is een “dood” vaccin wat betekent dat het geen levend virus bevat. Daardoor vormen gevaccineerde dieren en hun producten geen gevaar voor de mens of voor andere niet-gevaccineerde dieren.
4. Het vaccin moet met de injectiespuit worden toegediend; ieder dier krijgt met een interval van 4-6 weken tweemaal een injectie met het vaccin in de borstspier of onder de huid.
5. Als u besluit te gaan vaccineren moet dat tweemaal gebeuren. U moet rekening houden met twee bezoeken van de dierenarts. Bij het eerste bezoek worden alle dieren, m.u.v. de verklikkerdieren, gevaccineerd. Deze verklikkerdieren worden geringd en geregistreerd en er worden bloedmonsters afgenomen. Bij het tweede bezoek volgt een tweede vaccinatie.
6. Een week na de tweede vaccinatie is uw pluimvee afdoende beschermd om (weer) buiten gehouden te mogen worden.
7. De registratie van gevaccineerde dieren gebeurt via de dierenarts en het LNV-Loket in het Koppel Informatie Programma (KIP) van het PPE.
8. Periode van vaccinatie: 1 augustus 2007 t/m 1 augustus 2009

Monitoring en verklikkerkippen

- Omdat het door vaccinatie moeilijker wordt om een besmetting aan te tonen moet u gebruik maken van verklikkerdieren, ook wel “sentinels” genoemd. Door een aantal dieren niet te vaccineren zullen deze dieren na eventuele besmetting met het vogelgriepvirus wel ziekteverschijnselen vertonen of afweerstoffen aanmaken.
- De verklikkerdieren moeten binnen de stal worden gehuisvest in groepjes van 5, verspreid door de stal, op een plek waar ze veel in contact komen met de wel buiten lopende, gevaccineerde dieren (bijvoorbeeld bij de voer- of drinkwatervoorziening). Verklikkerdieren

mogen niet naar buiten. Het voorgeschreven aantal verklikkerdieren is 1% van het koppel met een maximum van 60 dieren per stal.

- Verklikkerdieren moeten een pootring dragen met de tekst “controle AI 2007 - 2”.
- Verklikkerdieren moeten elke dag gecontroleerd worden op mogelijke verschijnselen van vogelgriep en sterfte. Indien u verschijnselen waarneemt moet de dierenarts gewaarschuwd worden.
- Voorafgaande aan de eerste vaccinatie moet er een bloedmonster van alle verklikkerdieren worden genomen voor controle op antistoffen tegen vogelgriep.
- Een deel van de verklikkerdieren (max. 30, met een minimum van 5 per stal, verdeeld over de groepen verklikkerdieren) moet elke drie maanden worden onderzocht op antistoffen. Dit wordt gecombineerd met de bestaande vogelgriep-monitoring van uitloopbedrijven.
- Bij sterfte van verklikkerdieren moet dit gemeld worden bij de VWA (via Landelijke LNV-dierziektennummer) waarna de dieren onderzocht worden door middel van een RT-PCR.
- De meldingscriteria zoals beschreven in artikel 89 van de Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's blijven uiteraard onverminderd van kracht.

Controle van de vaccinatie

Bij bedrijven waar wordt gevaccineerd zullen na de tweede vaccinatie minimaal eenmaal en maximaal driemaal bloedmonsters worden genomen door de dierenarts bij een percentage van de gevaccineerde dieren. Deze controle op de effectiviteit van de vaccinatie, waarbij het percentage te tappen dieren wordt berekend op basis van het aantal bij de houder aanwezige legkippen, zal in de tijd worden afgestemd op de driemaandelijke bloedmonstername bij de verklikkerdieren.

Wat moet u doen als u uw pluimvee wilt laten vaccineren?

Als u besluit te vaccineren kunt u contact opnemen met uw dierenarts. Deze maakt een afspraak voor de eerste en tweede vaccinatie met u en neemt contact op met het LNV-Loket. Dierenarts en pluimveehouder dienen te werken volgens de richtlijnen opgesteld door de VWA.

Werkwijze

- U neemt contact op met uw dierenarts.
- Via uw dierenarts kunt u uw naam, adres en woonplaats gegevens bij het LNV-Loket laten registreren. Na een check op registratie in KIP bent u geregistreerd als pluimveehouder die zijn dieren vaccineert. U ontvangt een ontvangstbevestiging
- De dierenarts verzorgt en is verantwoordelijk voor de uitvoering van de vaccinaties, het bloedtappen voor de 1^e vaccinatie en het aanbrenge van de pootringen bij de verklikkerdieren.
- De dierenarts zorgt voor het benodigde materiaal: vaccin, pootringen en de verklaringen.
- De dierenarts vult de vaccinatieverklaring en het inzendformulier voor de bloedmonsters in en ondertekent ze. U ondertekent de vaccinatieverklaring mede voor akkoord.
- U ontvangt een doorslag van de vaccinatieverklaring en bewaart deze 3 jaar. Een doorslag van de vaccinatieverklaring blijft in bezit van de dierenarts.
- De originele en de eerste doorslag van de vaccinatieverklaring worden aan GD gestuurd. De VWA verwerkt de gegevens nadat ze deze van GD heeft ontvangen.
- De entstof mag alleen worden gebruikt op de locatie waarvoor deze is besteld.
- Na 3 tot 4 weken wordt de tweede vaccinatie uitgevoerd volgens de datum die is vastgelegd in de vaccinatieverklaring.

Meer informatie

- Kijk op de internetsite van het ministerie van LNV voor de meest actuele informatie over de vogelgriep (www.minlnv.nl/vogelgriep), of bel het LNV-Loket 0800-2233322.
- Meer informatie over vogelgriep en de gezondheid voor mensen: www.postbus51.nl
- Voor aangifte door houder en dierenarts van verdenking van vogelgriep (aangifteplichtige ziekte): het Landelijk LNV-dierziektennummer: **045-5354232** (24 uur per dag bereikbaar). Dit nummer is alleen bedoeld voor het melden van een verdenking van vogelgriep en is niet bestemd voor particulieren.
- De formulieren voor het aanvragen van toestemming voor verplaatsing kunt u downloaden van de website van de Voedsel en Warenautoriteit (VWA), www.vwa.nl.
- Overige relevante formulieren en aanvullende informatie zijn beschikbaar via de websites van de Gezondheidsdienst voor Dieren (www.gddeventer.com) of de VWA (www.vwa.nl).